

వి జ య సా హి తి ౨.

మ ధు వీ చి

మల్లాది రామచంద్రశాస్త్రి

విజయసాహితి - విజయవాడ.

ప్రతి పాఠకు :-

మిస్టర్ నెంటర్ — విశాఖపట్టణము.

విశ్వసాహిత్యమాల — రాజమండ్రి.

శ్రీ రంగా ప్రింటింగు వర్క్స్ — విశాఖపట్టణము.

1956 నవంబరు,

వెల రూపాయిన్నర.

ప్రతులు వెయ్యి.

కృతి గ్రహీత.

క్రీ॥ శే॥ మల్లాది దక్షిణామూర్తి శాస్త్రిగారు.

అంత్రితము

జన్మముతోడన వచ్చును
 ఎన్నియేని వాధ్యులు
 కన్నవారి ఋణపన్నియ
 మిస్సంగ నెప్పుడురిందో.
 ఉన్నారెందరు పితరులు
 కన్నాచుగ నను బోధించుచు
 అన్నియాకృతులు నీలో
 నున్నది తిస్సంగిగనుచో.
 ఏమిచ్చి ఋణమీగుడు
 ఈరసు వానా నాచుది
 ఈ మనమును నీయచియే
 భనటుక చెప్పనుపరానా :
 నందన వన పారిజాత
 తుండిల పరిచున నన్ను ము
 హృదయానందోదితమిది
 మృదు వాచ నచున్నెచ్చె.
 కని జని సఫలముగ నే
 జనయిత : మున్నెని నెచ్చె
 కొనుమా : నావందినముల
 ననయము గొనుగనుమానము.
 బుధనుత గుణభత్తారి
 ప్రతిభోన్నెది బుణలము :
 విధివత్పరిపాలిత బహు
 మృదు వాచాన్నెది నెచ్చె :

విజ్ఞప్తి

“కోహిసూరు వజ్రముతో నొక
కోమల భావమునెన్న మిన్నయో
ఉన్నత షావోపేత రసాన్నిత
కావ్యమ్మునకిల సాటి కలునే !”

బుద్ధికి పదును, హృదయమునకు సంస్కారము కలిగించి
ఇహపర సమచింతనము నొదవించు జ్ఞాన విజ్ఞాన సమన్వయ
కరములగు రచనలతో సరస్వతీ పూజ నల్పుట మా విజయ సాహితి
పరమ లక్ష్యము.

నవల, నాటకము, కథానిక, గేయము, కావ్యము మున్నగు
సకల సాహితీతరుణుల విస్తరణమున నాంధ్రావని యుల్లము పల్ల
వించు చల్లదనమును సమకూర్చుట మా ఆశయము.

ఉడుతాభక్తిని మాచేయు కృషికి సహకరించి తగు ప్రోత్సా
హము నొసంగవలసినదని ఆంధ్రమహాజనుల నభ్యర్థించుచున్నాము.

మా విజయసాహితి చినయవినమితయై సమర్పించు చులి
కానుక ఈ మధువీచి.

మా పరిచరణలకు అక్షర రూప పరబ్రహ్మమును చిహ్న
ముగా నిర్ణయించి చిత్రించిన సహృదయులు, చిత్రకళావిదులు
మిత్రులునగు శ్రీ అంబ్యాల పైడిరాజుగారికి మా ధన్యవాదములు.

విజయనాథ
కార్తిక పూర్ణిమ
౧౭-౧౧-౧౯౬౭

మల్లాది కృష్ణప్రసాద్
సంపాదకుడు
విజయసాహితి.

మ ధు వీ చి

హృదయమెయో నొక

క్షీ ర సా గ ర ము

దే వా సు రు లు

మనః పృ పృ త్తు లౌ

మ ధ న మ్ము న

క వ్య ము లో క స్థి తి

ప రి శీ ల న

నాశయై పా శ మ్మ గు.

అ రా ట ము

పోరాటము త్రిపుడు

హా లా హ లో ధృ

వ మ్మా ధృ వ ము గ

అ తి ని గ్ర హ మ్ము

దా ని గ్ర సిం ప గ

అ మ్మ తో త్పా ద న

మౌ నా పి మ్మ ట.

అ మ్మ త నా వ

సం నేవనమున న రు

డా రో హి తు డౌ

న మ్మ త ర్త్వ మునకు

పు న రా వృ త్తి

ర హిత మౌ పదమున

పౌం దు న మం దా

నం ద మనయమును.

దుర్ముఖి
కార్తిక పాదమి }

రామచంద్రశాస్త్రి

విషయసూచిక

			పుట
ఆహ్వానము	....	....	1
కర్తవ్యము	....	....	4
కల్యాణ కౌంక్ష	....	....	5
సాగిపోదము	....	....	7
అశాభానూదయము	....	....	8
మధూదయము	...	...	9
అనందోబ్రహ్మ	....	....	11
సమాధి :	....	....	14
పరితోషము	....	....	16
ఓ మాతృదేవీ :	....	....	18
దక్షిణామనందర్శనము	....	....	20
ముక్తాబి	....	....	21
ఉగాది ...	...	...	23
తృప్తి ...	....	....	26
బొంగరములు	...	...	28
అలిబిల్లి	....	....	29
విచిత్రయానము	....	....	31
అంతఃకరణము	....	....	37
ముక్తినిమ్మ	....	....	39
ఆయస్వయములు	....	....	42
ఆగమనము	....	....	44
సత్యము	....	....	46
అనంతమౌన ?	...	...	47

ఏదోయేమో ?	....	....	49
నా ప్రభూ !	....	....	51
మహాద్భుతము	....	....	53
ఆత్మదర్శనము	....	....	54
సార్థకము	....	....	56
నా బంధము	....	....	58
హెచ్చరిక	....	....	60
ఎన్నటికో !	....	....	62
మనోహరుడు	....	....	64
శారదా !	....	....	69
ఆలంబనము	....	....	70
ముంబో—వెసుకో	....	....	72
విందు	....	....	74
హితవు	....	....	75
ఇకేది ?	....	....	76
ఓరసాలమా !	....	....	77
ప్రార్థన	....	....	78
ప్రబోధము	....	....	80
విశ్వాసము	....	....	83
ఓ పిపీలికా !	....	....	84
హెచ్చరిక	....	....	85
సహజీవన సిద్ధాంతము	....	....	90
సన్నయ	....	....	95
తిక్కన	....	....	98
ఎత్తా పెగ్గడ	....	....	102

పోతన	....	....	108
తిరుపతి వేంకటేశ్వరులు	....	....	110
కపిలమార్కట	....	....	113
చెళ్ళకవి	....	....	119
మహాత్ములు	....	....	123
ఆరవిందుడు	....	....	127
జగదీశచంద్రుడు	....	....	130

మ ధు వీ చి.

ఆ హ్వో న ము.

ఇటురండు

ఇటురండు

పటుతరా

నేక భా

వాన్వితా

వేశయుత

మతులార :

హితులార ! ....

పటు కోర్కె

ములుపర్బలి

చటులోగ్గ

తలు రవిలి

స్ఫుటతగాం

చకబ్బితుకు

కట కటల

పాలయ్యె.

అపకృతుల

సరిజేసి

శ్రుతిహితము

కూర్చగా

అపకృతుల

బాపి జగ

దుపకృతి

నొవర్చగా.

హృదయ

మార్ద్రమొనర్చు

మృదుమధుర

భావముల

ప్రతితయశ

మొనగూర్చు

క థ న

మోదుర్యముల

అవనియో

నొక నికే

తన మంచు

చాటగా

అవని నే

తై క కే

తనము వె

యింపగా.

వ్యక్తి విక

సనము వి

శ్వ శ్రేయ

మొనగూర్చు

విశ్లేయస

పథము

విజ ధర్మ

మున జూప.

కర్తవ్యము

చెరిపి వేయుద మింక

గీతలు

మరచి పోవుదము విధి

వ్రాతలు-

అవిగిరులె యొగాక

అర్జవము తొగాక

అకాశగమనమ్ము

నడ్డుకొనలేవెపుడు-

ఆత్మ బాంధవులుగా

అవని జనులొందొరులు

ఆపదల కాడుకొని

ఏపునందగనదను-

విజస్వత్స్వముల నరయు

నిజతత్త్వముల దెలియు

విశ్లేయస పథమ్ము

విశ్వశాంతికరమ్ము.

క ల్యా ణ కాంక్ష

సమదృష్టిని
    వీక్షించేము
సమాదరణ
    చూపించేము
సమస్త
    ప్రాణుల
నొకే రీతిగా
    సంభావించేము.

హృదయమొక
    అమృత రురిగా
మదినిండిన
    తేనె వాకగా
సుధాస్లాశితము
    లౌ వచనమ్ముల
నకల గతి
    నలరించేము.

అహనమా

విజ్ఞానముతో

అస్వహా

సూక్ష్మాహముతో

అనుపమహా

ససూరాగముతో

అఖిల విశ్వమును

నేవించేము,

అవరోధముల

నతిక్రమించి

అనిరోధముల

వైక్యమొనర్చి

అమరపథముల

సన్వేషించి

వీమల చంద్రికల

వీహరించేము.

సా గి పో ద ము

సాగిపోదము సఖా!

సహచరులమై మనము

చారుచర్చా చమ

త్కారముల నికముందు.

వేదనల విడనాడి

వాదనల కడచోరి

భేద భావము వీడి

మోదవార్నిధిదేల.

సరస సాహిత్య సుమ

సౌరభముల దనియ

సహజ సౌందర్య విల

సిత ప్రకృతి వీక్షింప.

విమల విజ్ఞాన చం

ద్రికసు విహరణం లప్ప

కమల భవువాగమృత

కావ్యరసముంగోర్చి.

విజయ ఘోషల తోడ

విజిగీష యొప్పార

విశ్వకల్యాణ ఘం

టూ నినద మొనరింప.

అ శా భా నూ ద య ము

అశాభానూ

దయ మయ్యెన్ హృది

శోక తిమిర సం

చారమడంగన్.

మానస హృదమున

భావ జలజములు

ప్రమోద పూర్ణము

లై హసించున్.

సుగంధ బంధుర

సుమ రజమును గొని

సారెకుజన నా

వేళ పవనుడు.

చిరశాంతిని సురు

చిర సౌఖ్యమ్మును

సమకూర్చును నా

అశాభానుడె.

*
**

మ ధూ ద య ము

మధూదయం

మధూదయం

మధూదయం

ఉగాది సమయం.

అగాధకాల

మహాబ్ధి జనించే

ప్రగాఢరుచి రో

దయ పీచికలన్

నిగూఢమౌ త

త్వము జగమ్మునకు

నిరూఢి చేయగ

వచ్చిన సమయం.

అనాగత మ్మా

గతమౌ నిత్యము

అగతమ్ము గత

మౌ నిది సత్యము

ఏగతమ్ము గణు

తింపక నిత్య మ

నాగతమ్మునకు

స్వాగత మిచ్చే.

కొదమకొయిలలు

కొసరి కొసరి తమ

పాటల వీనుల

విందొన రించెను.

మధుపరుంకృతులు

మరి మరి యౌచు మ

నమ్మున నాహ్లా

దమ్మును పెంచెను.

తరణి కిరణ రా

గోజ్జ్వలతన్ గొని

తరులతాదు లల

రం గొన్ననలన్

మధుమాసోదయ

మయ్యె పసంతుని

మన్ననకై యె

త్తి న హారతిగా.

ఆ న ం దో బ్ర హ్మ

కలువ చెలువ

మును గాంచును

చలువ తేవి

గనినంతనె

సరసిజ మల

రును మిత్తుని

కరస్పర్శ

గాంచగనే.

తారకలను

గాంచినంత

మీరును హృది

నానందము

కోరిక లె

న్నెన్నో మది

చేరికలై

ముద మొసగును.

పరస్పరా క

ర్షణ సంబద్ధం

ప్రచంచమంతా

క్రమ బద్ధం

పరస్పరాలో

కనమున లోకం

ప్రమోదాత్మకం

ప్రసన్నాత్మకం.

సముద మానసము

సుందర వదనము

సమోదాత్మక

ములు విశ్వమున

వీశ్వేశ్వర్యము

సంభావింపగ

విశ్వ జీవతతి

యానందమెయో.

ఆ న ం దో బ్ధి హ్మ

ఆనందమె సౌం

దర్శ నిధానము

ఆనందమె సౌ

భాగ్యా భానము

ఆనందమె సురు

చిర చిర సత్య

హ్మనందమెయో

వరయగ బ్రహ్మము.

కు మా రీ

ఓ

చిరతపః ఫలిత

లలిత ప్రసూనమా :

చిరమనోరథత్వప్త

దరహాస చంద్రికా :

చిరతరాదర్శనవ

సుమనోజ్ఞ వల్లికా :

చిరకాల దర్శనా

లన వయన సుఖకరీ :

విజయోస్తు : తే

కుమారీ :

సర్వదా

విజయోస్తు : తే

కుమారీ :

సుధానేవనాత్మప్త

మధుకరప్రియ ముఖం

బుజు; వీక్షణానంత

బుధజనానందకరి :

దరహాసిత వదనేందు

పరిహాసిత, సిత సింధు

అహరీ : సురమ్య

రూపే : విజయోస్తు :

విజయోస్తు : తే

కుమారీ :

సర్వధా

విజయోస్తు : తే

కుమారీ :

ప రి తో ష ము

పరితోషమొదవె

హృది నీనాడే

చరితార్థ మయ్యె

జవి యీనాడే.

పరికల్పితానేక

తరులతా గుల్మసుమ

కలితోరు జలధరా

కలిత నేహారాంబు

కణ శీత మృదుపవన

జనిత చలితోల్లాస

వవ విలస నానంద

వవ్య ప్రకృతిగవగ.

భయద జీమూత పరి

వార వేష్టిత శిఖర

వినిపాత నిరత జల

ధారా ౭ జగరదృశ్య

దర్శనోద్భవ సులలి

తాకులిత భావ సం

స్పృహసీయ మహసీయ

భూధరమ్ముల గనగ

పరితోష మొదవె

హృది నీనాడే

చరితార్థ మయ్యె

జని యీనాడే.

ఓ మా తృ దే వీ !

చిర సురుచిర మం

దహాస విలసిత

వర కరుణాంచిత

వాగమృత ఝరీ !

సుమపేశల మా

నన సందీపిత

సమదృక్పారణి

సర్వబంధుప్రియ !

అమల గుణమణిఖనీ !

విమల తర భాషణీ !

ఓ మాతృదేవీ !

చరితార్థ జీవీ !

ఓ మా తృ దే వీ :

సంతోషిత భా

విత నిజభావన :

అంతరంగ ని

ర్జిత తారి షడ్గణ :

అంతః కరణా

మోద స్వీయ గృ

హంతరాను వ

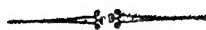
ర్జిత కార్యక్రమ :

అమలగుణమణిభిన్ :

విమలతర భాషణీ :

ఓ మాతృదేవీ :

చరితార్థ జీవీ :

దక్షరామ సందర్శనము

ఈ లోకమునె
మరచినాను
నీ యారోగ్యమున
నా కేలోకమో తోచి.

కదళీ తతిని జూచి
కాసార మీక్షించి
ఘన గోపురము లెంచి
కాంచి వప్రస్తులను.

ఘటనాఘటను దివ్య
నటనా విశేషచణు
నిటలాక్ష నర్పించు
నిటకలిమి నూహించి.

ఘనుడు భీమేశనం
దనుడు దక్షరామ
కవి కుంజరుండు భీ
మన నెంచివినుతించి.

ముక్కోటి

ముక్కోటి

ఈ నాడు

ముక్కోటి-

ముదిత హృదయ

సమున్న

తోత్సాహి

తుల వీటి-

ముక్కోటి దేవతలు

ముద్దు మురిపెములతో

ముస్తాబుగా నేడు

వస్తారు ఈభువికి-

ముదము విరిసిస రీతి
 మదిరూపుగన్నట్లు
 పదిలమ్ముగా ముత్య
 ముల వరుసలున్నట్లు
 ఇంటింట ముగ్గులే
 జంటతోరణములే
 మింటనంటెడు హృద్య
 వాద్య ధ్వనులె నేడు-

ఇందిరాసతి గూడి
 బృందారకులతోడ
 వందారు జమల కా
 నంద పృథాతగా
 వందిమాగధులు తన
 వెంటరా పీఠవిక్రీ
 బృందాను రక్తండు
 విందునకువస్తాడు-

ఉ గా ది

ఉగాది వచ్చిం
 దుగాది వచ్చిం
 దగాధ కాల ము
 హాబ్ధి తరంగం.
 ఎగాదిగా పరి
 కించి క్షణములే
 దగాచేసి వ
 త్సరమై తరలెన్.

కనిపించే యీ
 విశ్వంలో
 కనిపించని
 దొకపేయున్నది
 క్షణమై దినమై
 మానమై
 చనువత్సరముల్
 యుగయుగముల్.

అదరకు మెప్పుడో
గడచిన దానికి
బెదరకు మిప్పుడు
వడచే దానికొ
పదిలముగా
పూనే పూనిక
ఇది మీకగు
మగాది కానుక.

కడచిన వ.
త్సరమున నేయే
కడగండ్లం
బడితివో యవియే
నడచెడు వ
త్సరమున కాయా
ముడుపులు గ
ట్టిన మోదమ్ముల్-

పృతి ప్రాణీయు

సుఖమే కోరును

ద్రుత గతియై

కాలము మారును

వేరొదనిన

వీసరి వేసరి

శ్మతి నందక

యుండుటె మగసిరి.

తృప్తి

నాకింక కావలయు

నే మీ

లోకాన

నే గోరవలయు నిం

కే మీ ?

చిర మందహాస వీ

చికల దూగుదును నే

ఘరుచి రానంద వా

ర్షిధి గుంకు లిడుదునే

మధుర మంజు రవాప్తి

ముదమందు చుందునే

మహావీయ భావ వి

స్త్రుతి పాడుకొనుచుందు ॥

జిన చంద్ర తారకల

ననురక్తి బిలుతునే

మన మలద మేలయాస

లునితోడ నాచుదును

మహితార్ణవములతో

మైత్రినెలకొల్పుదును

మహిమాన్వ భూధర

ముల వేడ్కగనుచుందు॥

శరదించు చంద్రికను
 స్వేచ్ఛ విహరింతునే
 సడలించ సమ గుండ
 రాస్యమ్ము నరయుదును
 సు విశాల విశ్వవిహ
 రణ సల్పనెంతునే
 సుమనోజ్ఞ పృక్మతి కాం
 తను పల్కరింతునే
 నాకింక కావలయు
 నే మీ ?
 రోహద
 నే శోరపలయు నిం
 కే మీ ?

బొంగరములు

ఎంత చక్కని

బొంగరములు :

ఇవి

ఎంత వింతో

బొంగరములు :

అంతులేకుండ నిను

మంత విసుగనకుండ

నింత చక్కగ ద్రీప్పు

పంతగా దెవడానో ! ||

ఎంత కాలమ్ముగా

నివి తిరుగుచుండెనో :

ఎంత కాలమ్మిటుల

నివి తిరుగ నుండెనో :

ఇంతకాలమ్ముగా

నివి యిట్లై తిరగెనో :

అంతమౌదాక నిక

నివి యిట్లై తిరుగునో ! ||

పంత మేవ్వరితోడ ?

అంతమెప్పుడు ఆట ?

అంతు కనగల రెవరు ?

చింతనకు అందునా ? ||

అ ల్లి బి ల్లి

అల్లిబిల్లి

తాదిరుగున ?

అవని యిది

నిజమ్మా ?

అనవరత

మ్మవనికి శశి

అనునయ

ప్రదక్షిణమ్మా ?—

అసస్తే సహ

స్కరుండు

ఈస్థితి నం

తయు గనునా ?

వీ సక్తత

దా నెరుగక

నేకస్థితి

యందుండున ?—

చిరతర ధా

తీర్థ భ్రమణము
రవి విశేష

మున నొనా ?

రవి నెల్ల

ప్పుడు చుట్టుట
భువి విశేష

మే యొనా ?—

తిరుగుట ససీ

శమ్మవనిని

దివారాత్ర

ములు కల్గున ?

తిరుగక తిర

మగుచో భువి

దివమో రా

త్రియో నిల్చున ?—

వి చి త్ర యా న ము

కదలిక లేని
స్వయానము
పదిలమైన
దీ యానము
చోదకు నొ
క్కని గానము
మోదముగను
చిరయానము ॥

సాగిన దెప్పడో
మరియిది
ఆగున దె
క్కడనొ గాని
వేగమ్ము న
సమగతి నిది
పాగెడి నన
వరతమ్మును ॥

మణిలీ యొ

క్కటి గానము

“బిజి” లిచ్చెడి

వాడులేడు

విజనమ్మన

నెల్లప్పుడు

నజేయముగ

జనుయానము ॥

వెలుగుతేడు

కనవచ్చును

చలువల తే

డును వచ్చును

తారక అతి

తరళములై

తోచు సవిర

శమ్ములాగా ॥

వెలుగు గాంచి

నిలువ కచట

వెలుగు తేని

వదలును ఇది

వదలియు దన

దారి బోక

మరల చుటు

తిరుగును ఇది ॥

వెన్నెల జా

బిల్లి యిచ్చు

వేడి వెలుగు

సూర్యు డిచ్చు

అన్నియు నివి

దీని కొఱక ?

ఎన్నిటి కొఱ

కో యానా? ॥

కదలుచుండె

నని తోచదు

కదలక నిది

క్షణముండదు

వదిలజాల

రెవరుగాని

యుదయాస్త

మయమ్ములిందె ॥

రాముడు పయ

నించె నిందు

కృష్ణుడు పయ

నించె నిందు

భీముడు ము

న్నగు నెందరో

భీమ బలులు

పయనించిరి ॥

పయనమ్మన

ననయమ్మసు

శలుమారులు

వచ్చినవే

కన నయ్యెడి

విననయ్యెడి

సరదాదొకటి

వినూత్నము ॥

సకల జీవ

సందోహము

వికసనమున

పయనించును

వికల్పమును

పొందునిందె

విచిత్రమిది

యూహింపగ ॥

ఇట్టివి యిం

కెన్నెన్నో !

ఎంతలేసి

గా నున్నవో !

వింతగ గూ

ర్చిన దెవరో !

అంతెవ్వరు

గనజాలరు ॥

అం తః క రణ ము

అణుచలన

ప్రభావ జనితమ ?

ఎననా నీ

భృని ప్రసాదము

భృని జనిత

ప్రభావ ఫలితము

అణు సముదయ

ప్రసారభరితమ ?—

అణుసంశ్లేషణ

ముననా? మోదం

అణువిశ్లేషణ

ముననా? భేదం

అణుసంచలన

ముననా? కోర్కె

అణుసముద్భవ

ముగ్గునా? భేదం—

అణువొనా?

అన్నిట నతిసూక్ష్మం?

అణువు కన్న

కలదా? మరిసూక్ష్మం

అణువునకే

యాకర్షణ మున్నద?

అణువును

ఆకర్షించున దున్నద?—

ఆనందం

అణుసంజనితమ్మా?

ఈ హృదయం

ఒక నందనమౌనా?

అణూదృవమ్మా?

అంతఃకరణం

అపార్థినమ్మా?

అంతఃకరణం?—

ముక్తి నిమ్మ

శక్తి నిమ్మ

యుక్తి నిమ్మ

రక్తి నొసగి

భక్తి నిమ్మ—

అత్యుష్ణము

గాకుండా

అతి శీతము

గాకుండా

రక్త నాశ

ములిలో నా

రక్తము ప్రవ

హింప జేయ—

గతమునకై

వగవక యా

గతమునకై

బెదర కఁనా

గతమునకై

యదరక, నా

మది పదిల

మ్మన నుంపగ—

శుభ చింతన

మది నింపగ

శుభ దృష్టిని

జగమరయగ

శుభము సకల

మున కొసగగ

శుభమే సకల

మునగనగా—

నాలో సక

లమ్మను గన

సకలమ్మన

నననుగొన

నిఖిలలోక

పంథక్షక

నిరుపమ స

త్యమ్మను గన

శక్తి నిమ్మ

యుక్తి నిమ్మ

భక్తి నొసగి

ముక్తి నిమ్మ.

ఆ య వ్య య ము లు

అంకణాతీయు మోయి

జీ వి త ము

అంచనా వేయుమోయి ॥

ఉపకార మొనరింప

నూర్జితమ్మదియౌను

అపకారమును సల్పు.

విపరీత వ్యయమౌను ॥

మదిముదమ్మున నుంప

నది ఆయమున పచ్చు

ఎద దుఃఖమున నింప

నది వ్యయమ్మున హెచ్చు ॥

ఇతరులకు నైవెతలు

మితిలేని యార్జనము

ఇతరులకు వెతలనిడ

నతిదారుణవ్యయము ॥

విజ్ఞానివా నీవు

అజ్ఞాన మెడలించు

ఉద్యోగమును బూని

విద్యుక్త మునుసల్పు ॥

ఆయ వ్యయమ్ములను

అపుడె తేల్చుకుమోయి

ఆయమ్ముపెంప నీ

కవధియెంతో యున్న

దంకణాతీయుమోయి

జీవితము

అంచనా వేయుమోయి ॥

ఆ గ మ న ము

నానాధు డేతెంచు

సే వేళా

నవ వసంతో దయ

-మృగేళా ॥

పృణయ ఛావోద్వేగ

సముద మానసమునను

కరుణా ప్రపూర్ణమౌ

గంభీర హృదయమున

కమనీయభూషణాం-

-చిత మోహనాకృతిని

విమల తర పరిహాస

దరహాస చంద్రికను ॥

సమ్మోదమును పెంచు
 సత్పింఛ మౌళితో
 సరసతను వెలియించు
 ముంగురుల సౌంపుతో
 ప్రేమవార్నిధి ముంచు
 ప్రియభాషణములతో
 కలవరమ్ము లడంచి
 కలరవమ్ముల నించు ॥

విశ్వమోహన కళా
 -వేత్త నేత్రములతో
 కస్తూరి తిలక సం-
 -కలిత ఫాలమ్ముతో
 సుధలీను చలితాధ-
 -రమున వేణువునూతి
 చుధుర మంజుల మహిత
 మృదుల గానముసల్పు ॥

★ ★ ★

స త్య మః

సంతమునను పర
మార్థ మరయలే
మంతరావదో
కసమున గాని.

మంత సహనమే
యెరుగని వారిస్స
మంత యైన ప
త్యము కనజాతిరు.

అంతర్వాహిని
నరయని వారలు
వింతగ పైపై
మరుగుల జూతురు.

అంతరంగమును
బుధు లెరుంగుదుర
అంతత్యము గన
జాలు వారగుట.

—అంతము—

అ నం త మౌ నా ?

నా కన్నులె

సర్వమును చూచునా ?

నా కన్నుల

పరమౌ చూడనమా ?

నా వీనులె

వినునా యీసర్వము ?

నా వీనులతో

విను మాననమా ?

నా నాపిక

పరిమళముఁ దెలియునా ?

నా నాసిక

పరిమళముఁ దెల్పునా ?

నా జిహ్వయె తా

రుచి నెరుంగునా ?

నా మనసుకు

రుచి నెరుకజేయునా ?

నా మనమోనా ?

వ్వ ప్రభావితం ?

నా మన మన్య

ప్రభావితమా ?

అన్యమెయోచో

నది పాంతమా ?

అన్యమ్మనది

అనంతమోనా ?—

ఏ దో యే మో

పరుగులిడు నొకసారి
పారాడు నొకసారి
భావమదియేలనొ-వ్ర-
-భావమ్మదేమో ॥

పరిసరమ్ముల నొకట
పరితోష మొదవునెద
పరిసరము లింకొకట
పరిశీలనకె రావు
భావ బలమౌనో-ప్ర-
-భావ బలమౌవో ॥

నాతోసతము పోరి
నా సమున్నతి గోరు
నాహృదిని తాజేరి
నాశ్రేయమును గూర్చు-
-నే శక్తియౌనొ దా-
-నాసక్తి తనకేమో ॥

ఈ జగతిని

నా కొంత

ఇరవే లే-

-దని పల్కును

ఈ విశాల

విశ్వమంత

నా విహార

మున కే యను

మాయా నినదమ్మేదో

మరి యాత్మ నినదమ్మేదో ॥

నా ప్ర భూ !

పరుగులిడు నా
మానసమ్మును
పదిల పరచుము
నా ప్రి భూ :
పదిల మొనరిచి నీ
పదమ్ముల
పాదు గొల్పుము
ఓ ప్రి భూ : ॥

భయద జీమా-
-తముల వేగమె
పారద్రోలుము
నా ప్రి భూ :
అభయ దాతవు
మిత్రుడవు నయి
ఆదరింపుము
ఓ ప్రి భూ : ॥

దురిత దావా-

-నలము నుండి

దరికి జేర్చుము

నా పృథ్వా !

దుస్సహమ్మగు

వేదనల వే

తొలగజేయుము

ఓ పృథ్వా ! ॥

అమలినములౌ

భావముల నా-

-కమరజేయుము

నా పృథ్వా !

విమలహృది-

-జ్ఞాన చంద్రిక

వేలయజేయుము

ఓ పృథ్వా ! ॥

★
★★

మ హా ద్భు త ము

ఉన్నదనుకున్న దొక-

-టుంచే మహాద్భుతము

కన్నాకుగా జగతి

తిన్నగా దానరచు ॥

కన్నులకు కనరాక

ఎన్న శక్యము గాక

అన్నిటను తానుగా

అన్నితనలోనుగా ॥

అన్నిటికి సమమగుచు

అన్నిసమముగ గనుచు

ఎన్నడేని యొకింత

హెచ్చు తగ్గులులేక ॥

అణుకణమున కన్న-

-నతి సూక్ష్మమగుచుదా-

వఖిల విశ్వమునకు-

-నవతరణ హేతువై ॥

ఆ త్మ ద ర్శ న ము

గాలిలో మేడలను
 కట్ట తలపెట్టకోయ్
 గగన కుసుమమ్ములను
 కోయ యత్నింపకోయ్
 వినువీధి దిరుగాడ
 వెతలందబోకోయ్
 వెనుదిరిగి నుంత వివ-
 -రముగ యోచింపవోయ్ ॥

ఇహమువీడిన పరము
 నందుకొన లేవోయ్
 నేల వీడిన సాము
 నెందుగనబోవోయ్
 ఇహ పరమ్ములు రెండు
 ఇవటనే కలవోయ్
 ఏదనూహ నేయ నద-
 -నున మేలుకొనవోయ్॥

పాతగాధల ద్రవ్య

పాటు పడబోకోయ్

జాతి మతభేదముల

ఊనెత్తరాకోయ్

ఏకత్వముననే య-

-నేకత్వమున్నదోయ్

ఐక్యమును కనుగొనుటె

ఆత్మ దర్శించుటోయ్ II

సార్థకము

పామరతను విడనాడి
 ప్రమోదము గనవోయ్
 సోమరిపై యుండుటలో
 శ్రేయములేదోయ్ ॥

పాటొనర్చుటెంతయు
 పరితోషహేతువోయ్
 పాటు సల్పకుండిన కడు
 చేటు వచ్చునోయ్ ॥

పాడిపంటలన్ని పరుల
 పాటు ఫలితమోయ్
 పాలు పంచుకొనగ మేలు
 పాటు సల్పుమోయ్ ॥

మధురమైన భావములను
 మదిని నింపుమోయ్
 మృదుల సంభాషణమున
 నెద హరింపుమోయ్ ॥

శ్రమ యొనర్చుటందున
శక్తి దాచకొంతో
శ్రమకుమించు ఫలిత
సమకూరు తు

ంతో

శ్లో ॥

॥

అబద్ధాలతో
అన్నదమ్మలతో
ఆప్తవరులతో
అఖిలజనాశితో
ఆదరమ్మతో
అనాదరముతో
ఈ శరీరమా-
-త్రమ్మునదేనా? ॥

నెలతోయీ వె-

న్నెలతో చలితో

లలితములౌ నీ

లతావళులతో

అలరుగములతో

నలినహితునితో

ఈ శరీర మా-

-త్రవ్వునదేనా? ॥

హెచ్చరిక

ఆనవీడెదేల? ని,

-రాశ చెందెదేల?

వీసరవోవునె బ్రతుకు వి-

-కాన మందబోదా? ॥

శిశిరాహత

తరునికరము

కిసలయముల

తనరారదె

శుష్కించిన

జీవనదులు

సలిలపూర్ణ-

-తనుగనవే ॥

మండుతెండ

గాడ్పులు కడు

మెండై మృగ-

-శిర రాగనె

కుండపోత

వర్షమ్ముల

కుంభిని

చల్లనగాదే :

షోడశకక-

-లను గోల్పడి

జాడనె గో-

-లోయెడి శశి

పూర్ణకళా

శోభితుడై

పొలుపారడె

పక్షమందె ॥

ఎ న్న టి కో

కనుగొను కెన్నటికో
నా ప్రభు
గాంచుటి కెన్నటికో॥

కదన భార్గవుని
మదనమోహనుని
కమనీయవచో
విభవాన్నితుని
కరుణారసభరి-
-తాంతరంగుని
కౌమితార్థ వర-
దుని నావిభుని ॥

భాసురమౌ తన
తనువయోదమున
పీతవసనమే
విద్యుల్లతగా
వీతరాగుడై
విబుధజనాళికి
చేతో ముదమొన-
-గూర్చు నావిభుని ॥

నెఱిగిపించి వి-

-నిర్మల రుచి నిజ

నీల పయోధర

నిరవధికద్యుతి

నిరుపమమౌ తన

సరసవచోమృత

సరసి సరసులను

దేల్చునావిభుని ॥

కరకీలిత వేణు

గాన రవమున

కరకంకణ ని-

-క్వణమొడుగంగా

పరమామోద-

-మృదుగుర్చుచుమ్మదు

-పదములనృత్యము

సల్పునావిభుని ॥

మ నో హ రు డు

ఊరుకొనుమోయి

గోపాలా ! నీవు నీ

దారిజనుమోయి

గో పా లా !

నేరమని తెలియు

గోపాలా ! నేనింక

నాఱడిని నైప

గో పా లా !

* * * * *

నేరమేమియులేదు

గోపీ ! నీకు నే

నేరమిని బాపుదును

గో పీ !

ఊరుకొననింక నే

గోపీ ! నీకు నే

నూఱటను గొల్పుదును

గో పీ !

* * * * *

ఏలనోయి పరి-

-హాసము సల్పగ

చాలునోయి నీ

సరసము లింకను

చాలుచాలు లో-

-కులు జూచిన నిను

చాలగొప్పగను

సంభావింతురు-

ఊరుకొనుమోయి

గో పా లా !

* * * * *

ఉల్లసము మది-

-నెంతో కలుగగ

నిల్లువీడిటు

వచ్చితీ విక

కొల్లలుగ సౌ-

-ఖ్యమ్ము నందిన

చల్లగా నిలు

జేరవచ్చును.-

నేరమేమియు లేదు

గో పీ !

వెన్నెలయె తా-

-పమును గొల్పగ

కొన్ననలె నను

గ్రుచ్చుకొనగా

తిన్నగా నే-

-నొంటరిని యీ

తెన్నునకు నే-

తెంచి తివుడే-

ఊరుకొనుమోయి

గో పా లా !

* * * * *

వెన్నెలకు చెలు-

-వమ్మ గూర్చెడు

చిన్నె లెన్నో

నాకు దెలియును

క్రొన్ననలకును

సొబగు హెచ్చును

తిన్నగా నా-

-తోడ రమ్మిక-

నేరమేమియులేదు

గో పీ !

వే ణు గా న
 శ్రవణమున నా
 వీనులలరగ
 మేను పొంగగ
 మానసమును
 హరించితివి నే
 పూనికను గై -
 -కొనగవచ్చితి-
 ఊరుకొనుమోయి
 గో పా లా !

* * * * *

వే ణు గా న
 -మేల్ల నిక, నీ
 మానసమే
 చాల నాపై
 మానవతివి
 హరింపదానిని
 పూని నే
 గానమ్మొనర్చితి-
 నేరమేమియు లేదు
 గో పీ !

మదన సాయక
 పీడితను న-
 -న్నదయతను పై-
 కొనగ నగునా ?
 సదయుడవు
 మదన గోపాలా !
 వదలు మింతకు
 పుణ్య మొదవును—
 ఊరుకొనుమోయి
 గో పా లా !

* * * * *

వదల నెంచక
 నిన్నుదమినే
 నదనునను చే-
 -పట్టి తిప్పుడు
 ముదమునను విహ-
 -రింప రమ్మిటు
 మదను రాజ్యము
 నేలగలమిక—
 నేరమేమియు లేదు
 గో పీ !

శా ర దా !

జయ జయ శ్రీ
శా ర దా !
జయ సుయ శో
విభవాన్విత ॥

జయ జయ వి-
-జ్ఞాన కలిత
లలిత కళా-
-రాధ్య జనని !
జయ విస్తృత
భావోన్నత
సుకవి జన-
-స్తుత్యచరిత ॥

జయ జయ
విద్యాదాయని !
జయానంద
సంధాయని !
జయ వాంఛిత
ఫలదాయని !
జయ జయ జయ
జయ వాణీ ! ॥

అ లం బ న ము

అత్మీయతను

గొల్పు నేదో

అదరమ్మున

నిల్పు నేదో

ఆనంద మొద-

-వించు నేదో

అఖిలమ్ముతోడ ద-

-న్నైక్క మొనరింపగా ॥

మది నలరజేయు

నది యేదో

ఎద ముదమ్మున

నుంచు నేదో

హృది సుఖమ్మున

వించు నేదో

అదియ యాలంబనము

అఖిల విశ్వమ్మునకు॥

ఇదియె తానను

కొనని దేదో

ఇదియె తనదను

కొనని దేదో

ఇదియు తానే

యైన దేదో

అదియ యాలంబనము

అఖిల విశ్వమ్మనకు ॥

ముం దో—వె ను కో

పింతకాల మీ

యిలను గడపినను

అంతమౌదునను

వంతయేలా ?

సౌంతము లే దీ

జగతిని సర్వమా-

-నంతమ్మను నిజ

మరయవదేలా ? ॥

ఎన్నెన్నో రూ-

పముల మార్చి నీ

వున్నా విపుడీ

స్థితి నిచ్చట నిం-

కెన్నెన్నో రూ

పముల దాల్చి ముం-

-దుండెద వెచ

-కెచ్చటనో ॥

ఇహమున నీ జీ-

-చితమును నడువగ

-నీ శరీర మిపు

-డవనర మయ్యెన్

పరమున నీ విహ

-రణమునకై యెపు

-డే శరీర మవ-

-సర మయ్యెడిన్ ॥

ఆలుబిడ్డలను

అన్నదమ్ములను

విశ్వర్యమ్మును

వీడవగపొ ? నీ

అప్పు లెండరో

మార్పునందిరిటు

లందరందెదరు

ముండ్కో వెనుక్కో ॥

విండు

పండు వెన్నెల
విండు నాకు
చందమామయె నాకు
సన్నిహిత బంధువీ ॥

నిండు పున్నమరేయి
పండుగయె నాకెపుడు
దండి సుఖము నొసంగు .
నెంతలూ వానలూ ॥

అండగానిలచిక్కె -
-దండలిడు నీ భూత
-మండలిని లోకమ్ము
నిండు ముదమొనగూర్పు ॥

హి త వు

ధిక్కరింప

కధఃకరింపక

వెక్కిరింపక

చక్కజేయుము-

నిక్కమైన య-

-నూన ఛావా

సక్తితో నవ

శక్తి జూపుచు H

శక్తి యుక్తుల

రక్తి జేర్చి వి-

రక్తి నెరుగని

భక్తి దీర్చి య-

-సత్తయె కన

రాని యనురా-

-గా ప్తి సమ్మో

-దమ్ము గూర్చుచు

ఇ కే ది

విత్య సత్యాస్వేషణా-

తత్పరత మించి

ఉత్తమంబై నట్టి

చిత్తవృత్తి యికేది ?

విశ్వ కల్యాణ వాం-

-ఛాసక్తి మించిన

ఉత్తమంబై నట్టి

ఉచ్చ వాంఛ యికేది?

శాశ్వతానంద వా-

-ర్నిధి వీచికల నూచు

విశ్వ సామ్రాజ్య పా-

-లనకు సాటి యికేది ?

ఓ ర సా ల మా !

ఏ యేయే పరిస్థితులు
ఎపుడెపుడెటు లేర్పడినవి
నీలో నీ మార్పు నిటుల
నేటికి గొనివచ్చుటకై
ఓ రసాలమా ! వచింపు
వేడ్కయొదవినది వినగా.

మట్టిని దిని ఓ మావీ :
మధురమైన ఫలముల నీ
వెట్టు లొసంగెదవు తెల్పు
వేడ్కయొదవినది వినగా.

కిసలయములు ఓ చూతమ :
పసిదనమును దలపించుచు
ఉషోరేఖలుగ దోచును
ప్రసూనోదయము వేళను.

మిసమిసలారెడు పసగల
కిసలయముల మెసవి మెసవి
యశోగానమును సల్పుట
పికమిక పరభృతమాయెను.

ప్రార్థన

అర్ధింతును నే
ప్రార్ధింతును మిము
ఆనందమ్మున
నుండండి
ఆనందము మది
నించండి మీ
రానందమ్మును
పంచండి ॥

అందరు ప్రజల
సుఖమ్మునకై మీ
-రభిలాషను మది
నించండి
కొందరి సుఖమున
-కే ప్రపంచమను
కొంచపు భావము
చించండి ॥

అర్థమే స-

-ర్వార్థదమను నీ

యర్థవాదమును

విడువండి

అర్థమందరి

సౌఖ్యమునకను

స్పార్థక వాదము

నమ్మండి ॥

అర్థము మించిన

ఆనంద మీ

యవనిని ఎంతో

కలదండి

అర్థమందరి

యక్కర దీర్చిన

స్పార్థక మౌనని

నమ్మండి ॥

ప్రబోధము

చిత్తవృత్తులను రే-

-కెత్తించు కొనకొయ్

ఉత్తుత్త బాధలను

హెచ్చించు కొనకొయ్

చిత్తరువులనె గాంచ

చిత్తము భ్రమించుచో

-వత్కున్నత స్థాయి

-వందుకొన. లేవోయ్ #

దర్శనీయముగాని

దేదోయ్ జగతి నా

దర్శమై రాజేంప

దేదోయ్

స్పర్శనీయముగాని

దేది యీజగతి న-

-స్పర్శనీయముగన

రాదోయ్ #

ప్రేమ పాత్రము గాని
 దేదోయ్ జగతి నీ
 ప్రేమ గోరని ప్రాణి
 లేదోయ్
 ప్రేమింతు వాకదాని
 ప్రేమింప వాకదాని
 ప్రేమమయమౌ జగతి
 ప్రీతి నరయగ లేక ॥

తరులు ఫలియించు నెం-
 -దులకోయ్ జగతి నీ
 విరుల పరిమళ
 మెవరి కొరకోయ్
 అరులనుచు పరులనుచు
 సరివారలనె దలచి
 నెఱి సుఖమ్ములను నీ
 వరయలేకున్నావు ॥

భువనమొక ప్లాసాద
మానోయ్ భువినున్న
ప్లాణులొదురు బంధు
వరులొయ్
పంచభూతములు నీ
పరివారమున ముఖ్య
లింటి దీపములొను
ఇసుడు తారలు శశియు ॥

వి శ్వా స ము

నా మనోహర గీత-

మాలపించే వారు

నా మధుర స్వప్నముల

నిజమొనర్చే వారు

నామంజులార్ద్ర హృద-

-యము గ్రహించేవారు

పుట్టియున్నా రింక

పుట్టగల రెందరో ॥

నా స్వేచ్ఛలో నిరా-

-పేక్ష జూచేవారు

నాయుచ్ఛరో నీశ్వ-

-రేచ్ఛ గనుగొనువారు

నా విశాలాశయ ప

-విత్రత నరయువారు

పుట్టియున్నా రింక

పుట్టగలరెందరో ॥

ఓ పి పీ లి కా !

ఆదమరపేలేక

ఏదో తిరుగుదువిట్లు

మోదము న్గందువా ?

నీ వో పిపీలికా !—

అదనెరిగి పదనరసి

యెవో కూడబెట్టెదవు

పొదుపేమో యెరుగుదువ ?

నీ వో పిపీలికా !—

సడిసన్న నీదు నడ

వడి పెంచుచుండెదవు

సడిచేత నడలుదువ ?

నీ వో పిపీలికా !—

సరిపంత్తిలోననే

సరసరా ప్రాకెదవు

సరి నెన్నెరుంగుదువు ?

నీ వో పిపీలికా !—

సరెగావి నిన్నునే

సరిగ నెరుగుదునట్లు

సరిగ నన్నెరుగుదువ ?

నీ వో పిపీలికా !—

నిను తొలి వచించి యా-

-పై నలువనెంచు నా

నెనరు మదినుంచుదువ ?

నీ వో పిపీలికా !—

అంటకను నిన్ను నే

నొంటరిగ కూర్చున్న

గంట వెట్టుదు వేమి ?

నీ వో పిపీలికా !—

బంటుతనమౌన? నే

నుంటయే గిట్టదా ?

తుంటరివ ? కాకున్న

నీ వో పిపీలికా' !—

తరులెక్కి చూచెదవు

గిరులపై దోచెదవు

విరులగని మురియుదువ ?

నీ వో పిపీలికా !—

దినకర తుహినకరుల

కనుగొనగ జాలుదువ?

తారకల నరయుదువ ?

నీ వో పిపీలికా !—

హెచ్చరిక

ధీల్లీలో
తిష్టవేసి
వల్లింపకు
డికనీతులు
పల్లెటి యను
భవమును గని
చల్లగ నా
లోచింపుడు—

కులము లంత
రింప వలెనా ?
మతములు
మాయగవలెనా?
మతిగల
మాటలివొనా ?
అతి తెలువుల
నుడులాయివి?—

విపరీతా

లాపముల

మతిలేని ప

లాపముల

శ్రుతి గలియని

మీమాటల

నతికింపకు

డజ్ఞానము—

రక్తపు పే

రులు పారెను

నిక్కము నే

గాదన నిది

మతమొక

కారణమౌనా?

మతిగల దు

శ్చింతనలా?—

భారత యు

ధమునకు ఏ

దారి మతము

తీ సి న ది ?

గాధ ద్రవ్య

గా త్రేతసు

బాధకు ఏ

మతహేతువు ?—

కళింగ యు

ధమున కేమి

కారణమో

మతమెన్నగ ?

అ ల గ్గా ం డ

రా నా డే

మతమునకై

దా డి జే నె ?—

పదవి కొఱకు
 భాగ్యమునకు
 పరనారీ
 సౌఖ్యమునకు
 పాపపు టూ
 హాల కెన్నో
 ఫలితములౌ
 యుద్ధములు—

కులమున దో
 షములేదు
 తలలో గల
 దా దోషము
 మతము కాదు
 భాధకు దు
 ర్గతు లౌదురు
 కారకులు—

—;0;—

స హ జీ వ న సి ధ్ధాం తం

సహజీవన
                    సిద్ధాంతం
సహజీవన
                    సిద్ధాంతం
పరివర్తన
                    ముననొనదె
భయజీవన
                    రాధ్ధాంతం ॥

సామ్య వాద
                    మునకు నిరుగు
సామ్యవాద
                    స ర శి కె ని
పొరుగున గల
                    ప్రజారాజ్య
పద్ధతి దే-
                    శములకును

రాచరికము
 లకును నిరం
 కుశ పాలక
 దేశములకు
 సఖ్యము గను
 మన నేర్పిన
 సహజీవన
 సిద్ధాంతం ॥

పరివర్తన
 ముననౌ నదె
 భయజీవన
 రాద్ధాంతం ॥

శ్వేత ముఖులు
 ఆఫ్రికనులు
 నీగోలును
 అమెరికనులు
 చైనీయులు
 జపానీలు
 హైందవులును
 ముస్లిములును

సఖ్యముగను
మన నేర్పిన
సహజీవన
సిద్ధాంతం
పరివర్తన
ముననొనడె
భయజీవన
రాద్ధాంతం ॥

కులము తోటి
కులము తోడ
మతమస్య
మతమ్ముతోడ
వర్గ మితర
వర్గముతో
నిహపర సమ
చింతనమున
సఖ్యముగను
మన నేర్పిన
సహజీవన
సిద్ధాంతం
పరివర్తన
ముననొ నడె
భయజీవన
రాద్ధాంతం ॥

కుల వి-

ధ్వంసకవాదుల

మత ని-

రూఢులనవాదుల

వర్గద్వే-

షకులను పర

మార్థ విరో

ధకులలోన

భావావేశ

మ్ముడిగిన

సహజీవన

సిద్ధాంతం

పరివర్తన

ముననౌ నదె

భయజీవన

రాధ్ధాంతం ॥

అతికి పోని

గతి దప్పని

మితి నెరిగిన

మతులై నను

సకలావని

నిఖిలజనులు

సుఖశాంతుల

మనగలరిదె

నహజీవన .

సిద్ధాంతం

అహమహ మిక

రాద్ధాంతం ॥

న న్న య

ఆంధ్ర సరస్వతి
పున్నెము పంటపు
ఆంధ్రులదొ చిర
తపఃఫలమ్మపు
ఆంధ్ర కవుల కె
ల్లర కారాధ్యుడ
వార్షమతీ ! సుకృతీ !
మ హా క వీ !—

దర్శించితివి శారద నిశలలో మహా
జ్వల తారకాహార సంతతులను
వీక్షించితివి ఘన విపిన సీమలలోన
సాధు ఋష్యాశ్రమ సముదయములు
కనుగొనినావు నిష్కలుషాంబు సంపూర్ణ
కాసారములు సాంద్ర కాననముల
వినినావు శుకశారి వివిధ మంజులరుతి
కమనీయమౌ సామగానరవము.

వాక్కుశాసించి యార్జనంపద్విశిష్ట
భారతేతి హాసమ్మును భవ్యదృష్టి
నాంధ్రమొనరించును కంటివమృతసిద్ధి
ఆదికవి! మానమస్తృతులందుకొనుము.

ఆంధ్రజాతి మను
నంతవరకు నీ
ఆంధ్రభాష నిలుచు
నంతవరకును
అజరామరమౌ
యశఃకాయమున
ఆదికవీ! మహి
మోన్నతి నుందువు—

జయము జయము
వాగను శాసన !
జయము జయము
కవితా విశారదా !
జయము జయము
ప్రథమాంధ్ర మహాకవి !
జ య మ వి ర శ
జపహోమతత్పరా !—

రాజ రాజ

మకుటస్థిత ర

త్నామల కాంతి వి

రాజిత చరణా !

యజన యాజనా

దిక షట్కర్మా

చరణ ప్రాప్త ద

యాంతః కరణా !—

విదితాఖిల శా

స్త్ర పురాణ సము

చ్చయ నానార్థ

ప్రతి భాజలధీ !

నిగమాగమ సా

రావగాహ నో

ద్వీపితార్థ రుచి

సూక్తి నిధీ !

జయ జయ జయ న

న్నయ మహా కవీ !—

తి క్క న

తెలుగు కవుల

నగ్రగణ్యుడవు ఓ

తిక్కయజ్ఞి !

కొను మా జోహారులు.

కొలకూట మగునా ?

యశోద చను

చాలగునా ? ప్రియము నీ

క టం చు ను

హరిహర నాథుని

ప్రశ్నించిన ఓ

పరమభక్త ! గై

కొను జోహారులు ॥

పరమమైన

అర్హతేజమున జె

త్రము వెలయించిన

కళాభిజ్ఞుడా !

హరిహరునకు

భారత మంకితమిడి

చి ర త ర మౌ

యశముగన్న సుకవీ : ॥

మన మలరించెడు

మంత్రాంగముగని

రణము న సీ

శౌర్యమును కన్నొని

అనుపమములు

కావ్యకన్యలన్నని

మనుమ సిద్ధి నిను

మామగ నెన్నెను ॥

అదను నెఱిగి పద

ములను గూర్చితివి

కదనమ్మున శ

త్తులను దున్నితివి

అరిపీరుల

గుండెగాలమా ! నీ

సరియెవ్వరు ? కవి

తా శిల్పములో ॥

యజనమ్మన

యజ్ఞవైతి, ఘనుడవు

రాజనీతిని వి

రాజిత యకుడవు

గంటము చ్ఛిన్న

నేర్పున నరిపై

కత్తి నెత్త జా

లిన ధీరుండవు ॥

వెలుగొసగితి

తెలుగుకైత కెంతో

తెలుగులునీ

ఋణము దీర్పజాలరు

తెలిగించితి పలు

నుడుల పోడిమిని

భారతమున పదు

నైదు పర్వములు ॥

పద చిత్రములను
చిత్ర పదములను
పురాణమున నా
టకము వెలార్చిన
స జీ వ మౌ
పాత్రసృష్టి నీకిల
న జే య మౌ
ఘనతనిచ్చె సుకవీ ! ॥

కవి, యజ్ఞువు రాజు
నీతి విదుడవు
ఘన పండితుడవు
రణ ధీరుండవు
కలకాలము నిల్చు
కీర్తి చంద్రిక
ఇల నెవ్వరు నీ
సాటి? మహాకవీ! ॥

ఎఱ్ఱా ప్రెగ్గడ

కవిత్రయము కవి
తా స్రవంతు లతి
పవిత్రములు స్వా
దు పూర్ణములు నౌ
గంగా య ము నా
సరస్వతులుగా
సంగమించె నాం
ధ్ర ధారతమ్మన.

కవిత్రయము మూ
ర్తి త్రితయమ్మన
కవి బ్రహ్మ తి
క్కన యౌ నెన్నగ
నన్నయ విష్ణుపు
శంభు దాసుడపు
సాంబ శివుడవే
ఎఱ్ఱా ప్రెగ్గడా !

నన్నపార్వ

కవితా ప్రసన్నతయు

తిక్కయజ్ఞి

చె క్క డం పు న గి షీ

చక్కగ నీలో

మే శ వి ం చి న వి

చిక్కని కవితను

శంభు దా ను డా !—

అరణ్య పర్వము నం

దాగమనము

అంతుగంటి వెం

తేని నేర్పుతో

కవిశ్రయము నం

దొక్కడవౌ నీ

పవిత్ర నామము

చిరవినుతమ్మగు.

కొంచెమెయ్యాగా

కేమి?, గుణముచే

నెంచబడును

ఘనముగా నెదేనియు

నంచిత పుణ్య

విశేష ర చ న ము న

నంచిత యశ

మందినావు సురవీ!—

భ గీ ర ధు డు

తెచ్చినాడు గంగను

అహోభాగ్య మనగా

మ హీ జ న ము

మహోదధుల

రెంటి నొకట గూర్చితి

వహోభాగ్యమని

మహాంధ్ర మనగా—

నిష్కామముగా

కృషి సల్పిన నీ

యుత్యుష్టాద

ర్శము స్తవనీయము

శా శ్వ త మౌ

కీర్తిగాంచితివి నీ

కర్పింతుము గై

కొను జోహారులు.

పో త న

వ ర హా ల కు

ఆ న జె ం ది నినునే

ధ ర ణీ శు ల

కమ్మబోను నమ్ముము

పరమార్థము

నె రి గి యె జీవించును

ధరను దున్ని నే

హా లి కు ం డ నై—

కాటుక కంటను

అశ్రుల రాల్చకు

హాటుక గర్భుని

రాణి యంచు నతి

సూ టి గ ని

న్నోదార్చిన ధన్యుడు

పో త న కి ల

సాటియెవరు భారతి!?

కామిగాని మోక్ష

గా మి యౌ నితడు

లేమి, లేమి నెరుగని

మ హా న్న తు డు

ఈశ్వరార్పణ

ముగ నొనరించెను

శాశ్వతుడీకవి

సకల క ర్మ ల ను—

శృంగారమున

భక్తిని నించెను

భక్తిని శృంగా

రమున పెంచెను

మధుర భక్తి థా

వన జీవించెను

మహితాత్మతనిల

పోతన గాంచెను—

భా గ వ తా మృ త
 సింధువు నాంధ్రుల
 భా గ్య మొొన రిం
 చిన క వి శే ఖ రు
 డాతీయుడు ఆం
 ధ్రుల కెల్ల ర కిత
 డారాధ్యుడు పరమ
 భా గ వ తు ల కు—

ప లి కిం చె ను
 రాముడె తానై
 పరమాద్భుతముగ
 భాగవతమ్మును.
 వ ల్కి నా డు భ య
 వాక్రొధిని కవి
 పోతన భక్తుడు
 భవహరమ్ముగా.

భక్తిరసము నాం
 ధ్రుల హృదినించిన
 శక్తి శాలియౌ
 సహజకవీ : శ్రీ
 రామచంద్ర కృతి
 పతిగా జేసిన
 భక్తవర్య : కొను
 మాజోహారులు—

చేతులారంగ
 శివుని పూజించినావు
 నోరు నొవ్వంగ
 హరికీర్తి నుడివినావు
 దయయు సత్యంబు
 లోనుగా దలచినావు
 పరమభక్తాగ్రగణ్య !
 సత్కవివరేణ్య!—

తిరుపతి వేంకటేశ్వరులు

కింక పీంద్ర
 ఘటా పంచానన
 కీర్తి శోభితులు
 శలావధానులు
 పార్శ్వన జన్మవి
 శేష లబ్ధ కవి
 తా స్వరూప పుం
 భావ సరస్వతు
 లాంధ్రావనిది
 గ్వీజయముగా విహ
 రించిరి తిరుపతి
 వేంకటేశ్వరులు.

కవిత యొక్కని దందు ఘనత వేరొకనిది
 కవితా స్వరూపమేకాకృతి గను
 భావ మొక్కని దందు భాష వేరొకనిది
 రూపంది యొకటిగా రూఢ మగును
 వచన మొక్కనిదందు వరుస యింకొకనిది
 వరణమ్ము నందేక వాక్యముగను
 కవన మల్లుటలోన ఘనపాండితీగరిమ
 యొకరొకరు పరిసిద్ధులొక కవితను.

వాక్కు నర్థమ్ము సుమము సువాసనయును
చంద్ర చంద్రికలును ధర్మ జయము లట్లు
మెలగి దేశమ్మునకు క్రొత్త వెలుగు గూర్చు
క వి త ని చ్చి యే కా త్మ త గాంచి నా రు.

“దోసమటం చెరింగియును

దుందుడు కొప్పగ

పెంచినార మీ

మీసలు, రెండుబాసలను

మేమె కపింద్రుల

మంచు దెల్పుగా

రోసము గర్గెనేని

సుకపుల్ మముగెల్పుడు

గెల్చిరేని యీ

మీసలు దీసి మీ

పద సమీపమునన్

శిరముంతు”మన్న యా

వేశము పాండితీగరిమ

యద్భుతమౌ నవధాన విక్రమం

బాసకలమ్ము నెంచి మది

మించినభక్తి నుతింతు మెప్పుడున్.

నవ్య ఛావోపేత
 దివ్య కవితావేశ
 భవ్యాపగాఽవగా
 హన దీప్త మతులార :
 స్తవ్యదీ సముపేత
 దివ్యవాక్సహిత సం
 స్తవ్య తేజో విధా
 సిత ముఖాంబుజులార :

నవ్య కవితాప్రవర్తక
 దివ్యయశ స
 మంచితాత్ములు నవ
 కవికుల గురువులు
 సుకవివరులార! మా
 నమస్త్రాతుల గౌనుడు
 భవ్య యశులార ! మీ
 రమ్యత పథముగనుడు.

క వి స మ్రా ట్టు

కొం డం తటి
 వాడెయొను దేవుడు
 కూర్చ గల మె
 కొండంరగ పత్రిని
 నిండు ముదమ్ము
 నొసంగు చంద్రునకు
 నూలు పోగు నను
 భక్తి జూపుదు ము
 దండి సౌఖ్యము
 లొసంగు దేవతల
 దండము నను
 పరితృప్తుల జేతుము
 మెండొగుణ
 గణ్యత గలవారికి
 దండవైచి
 సత్కృతి ఛావించుము
 ఉండవలయు భక్తి
 కుదురుగా హృది
 నిండునంత శక్తి
 తనకుదానది.

వి శ్వ నా ధ

వంశ తిలగు రవితా

వి శ్వ నా ధు

సమ్మాన మొనర్చెడు

మనవి శేష

మెటులగల్గు ప్రార్థన

జి ని వి శేష

కలనగాక నూ ర ర.

ఉ స్తు వా . ర

చెం ద రే ని కలరీ

యున్నతిగనుగొన

జాలుదు రెందరు ?

మన్నుతాగ్ధమని

గా విం చె డు వా

రున్నత భాపుకు

నెటుల గణింతురు ?

గతము ననాగత

ములను దలప కా

గతమొకచే గతి

యని దలచిన ని క

“దిక్కా-లాద్యన

వచ్చిన్న” మ్మ సు

తెలియ జాలు

తెలివికలునెటులను?—

క ను లు గాంచనేరని

దృశ్యము గ న

పీ ను లు వినజాలని

శబ్దము వి న

మానస మూహింపని

మహిమను గ న

మా న వ జా తి క్తి

మార్గదర్శి క వి.

ఋషియై గతమే
 ల్లను దర్శించును
 ఋతమతియై ధ
 ర్మము పూర్వదించును
 వితతమ్ముగ నరయు
 న నా గ ర ము సు
 అతిలోకము శి
 ల్పము విరచించును.

ఆర్ష నం తతిని
 ఘనులంచొక్కడు
 ఆర్ష ధర్మ వి
 జ్ఞాతయౌనితసు
 ఆర్య ఋషుల పృతి
 నిధి నవియై యిత
 డవతరించెనాం
 ద్రుల సుకృతమ్మున.

గ త పై భ వ మర
 య గ మదిసెంచిన
 మతివిభవము దెలి
 యగా ద ల ం చి న
 మ తి మం తు లు గా
 మ స నె ం చి స సీ
 స్తుతమతియౌ క చి
 కృతులు శరణ్యము.

సాటిరేని మే టి
 నేటి కప్పుల నిర డతి
 పాటవనౌ రచ
 నమున వాక్కునను
 ధాటి కల్గు చా రి
 పా టి యి త డే
 నాటి వా రి దై న
 నూటి క ను గొ న.

ఎంతదాక నా ం ధ్ర

జా తి యి ల మ ను

నెంతదాక నా ం ధ్ర

భా ష ను తి గ ను

న ం త దా క నిల్చు

కృ తు ల సీ క వి

సమ్మాన మ్మాంధ్రికి

ఉ ప హా ర ము.

వి శ్వ క వి

త ను మ నో భ రి

తాన్ముత సింధూ !

మ నో మోహ భా

పుక జనబింధూ !

జనగణ మనోధి

నాయక కవి ! ఓ

మునిజనతుల్య వి

శేష చరితర వి !

స్వాదువచో

రచనా : రసాత్మతి

మోదవాద్ధి

కలనా : రవీంద్రా :

దాలసూర్య కి రణ

జా ల దీ ప్త ము

నీ ల న భో తా ర

కా శి సు భ గ ము

నీ ల సి ం ఘ జల

భౌర ని ర్మ ల ము

నీ మృ దు మం జు ల

క వి తా లా ప ము

సా ధు జీ వ న

చ ణా ! రపీంద్రా !

స్వా దు గే య

రచనా! కపీంద్రా!—

ఆ మ ని హ్ కి ల

రావము, శా ర ద

యామిని, నచ్యుతు

వే ణు ని నా ద ము

ధా ర తీ చ ర జ

సూపుర నా ద ము

నీ మృ దు మంజుల

క వి తా గా స ము

వే ద వి దా శీ

ర్వ చ స తీ వ నా !

స్వా దు గీ తి

రచనా: రవీంద్రా:

పృథమ ప్రచాత
 దర్శనోజ్జ్వల మతి !
 ప్రథమ సామరవ
 శ్రవణోన్నత హృది!
 పృథమ దశదిశాః
 క్రాంతవి లోకన !
 పృథమోన్నత భావ
 పృతి స్పందన !
 వేదవాద
 ధిషణాః పుహాకవి
 మోదవాద
 కలనాః రవింద్రాః

జ్ఞానభాస్కరా !
 మౌని సుధాకర !
 భాసామృత మధు
 పానమర్తకవి !
 గేయాంజలి
 గౌనుమాః మోదమ్మున
 గీతాంజలి
 దాతాః విశ్వకవి.

మ హా త్మ డు

సత్వాఽహింసలు
 శస్త్రాస్త్రములు
 శమదమములు
 కవచమును చాలును
 శ్రమసహస
 మృదుదుహి శస్త్ర
 శాంతచరణమ్
 రణదుందుభిః
 శ్రాంతదర్శిః స
 రణరంగమున
 చిత్రమైసః
 నిర్భవనములు
 సత్వాన్వేషిః
 గాంధీమహర్షైః

ఉ ప్ప క ల్ల ఘ న
 వి జ య సాధనము
 త ప్ప నౌప్పకొను
 ట య ర జ నీ తి
 ఒ ప్పొ న రి ం చు ట
 శ ఙ్గై ర్జ స ము
 ము ప్ప తి ప్ప రై
 తో చె ను, చ ల్ల గ
 త ప్ప కొ ని రి, పా
 ల కు లు తమంతట
 ఎక్కడి ధ ర్మ ము
 నే ర్చి తి వ య్యా !
 క రుణాసాం ద్రా !
 గాంధి మహాత్మా !—

ఘ న మై న ది నీ
 స్వ దే శి దీ ఙ్గ
 ధ న ము నీ కు
 బ్ర హ్మ చ ర్య రక్ష
 శాం తి తే జ ము న
 క్షాంతి ద ర్శ న ము
 ఆ ర్ష ధ ర్మ యు
 క్త ము చిరసత్యము
 నిజ జీవ న ము న
 ని రూ పిం చి తి వి
 దేశ దాస్య తమ
 ని ర్మూ ల క : స్వా
 తంత్ర్య ప్ర దా తా :
 గాంధీ మ హాత్మా !

రాట్న చ క్ర మి ల
 ధ ర్మ చ క్ర మై
 రాణ వ హిం చు డి
 క స న య్యె డి నీ
 తను మనములు బలి
 యై స వి ప్ర జ కై
 అను వా నా : దేశ
 శాం తి రక్షణ ?
 వి న యాం జ లి గై
 కొనుము మహాత్మా :
 అనవరతము శాంతి
 ప థ ము జూపుము
 వి శ్వ శాం తి కాం
 క్షి త చ రి తా : ఓ
 స త్యా న్వే షీ :
 గాం ధి మ హా త్మా :

అ ర వి ం దు డు

అ ణు వు రో ని
 బ్రహ్మాండ విశేషము
 అ ణు ర హ స్య మీ
 బ్రహ్మాండ మ్మన
 అ వ ని ని పరమా
 త్మా వ రోహణము
 అ వ ని పాణి
 యారోహణక్రమము
 ది వ్య చ ఊ పు ల
 నరసితిని పృథ్వా !
 భ వ్యా త్మా !
 అ ర వి ం ద !
 తో హ రు లు.

త మ ము న ద మ
 నయ మరయనివారికి
 రా జ స ము న
 లోలుపు లగు వారికి
 సా త్త్వి క ము న
 నా ర్ద్ర త గనువారికి
 త్రి గుణా తీ త
 స్థితి విరూపణను
 ప్రపంచ మనియెడి
 పద్మ పూ యా ము
 భేదింపగజాలు
 శక్తి నొసగగ
 చి త్త వృత్తు ల
 నిరోధ మొనరిచి
 యోగ సమాధి
 సమా రోహిత మతి
 యోగ ము సల్పిన
 ఘనయోగీంద్రా !
 గై కొనుమా !
 అరవింద !
 జోహారులు.

వి శ్వ కాం తి
 వి చే ద క శక్తుల
 సృష్టి కార్య
 నిర్మూలన రక్తుల
 కా శ్వ త మా
 నాసురిక ప్రవృత్తుల
 జ క్క ది ద్ద
 జాలెదు యోగింద్రా!
 ఘన ఘనా ఘ
 నిర్మూలనా నిలా!
 గై కొను మా!
 అ ర విం ద!
 జో హా రు లు.

జ గ దీ శ చ ం ద్ర య డు

చ రా చ ర మ్మీ
 వి శా ల వి శ్వ ము
 ఆ త్మా పృ త
 మన్యమొకటి లేదను
 ఆ ర్య ఋ షు ల
 సంతతిని ఘనపండువు
 ఆ ర్ష బు ధ్ధి !
 జగదీశ చంద్రవసు.

నీ నయనమ్ముల
 నే వి చి త్ర మో
 నీ మనమున గల
 దే య ద్భు త మో
 నీ కృ త క ర్మ
 విశేష మె ట్టి చో
 క ను గొ ం టి వి
 శిలలను ప్రాణమ్మును.

వృక్ష మ్ముల సుఖ

దుఃఖ ముల రసితి

వక్షీణ మ్ముగు

సానుతాప మున

లిక్షయ కీర్తి

విశాలః శ్లాసఖనిః

వృక్ష శాస్త్ర

విశ్లాసభాస్కరాః

క్షణపరివర్తన

శీలము జగతిని

మనజాలుదురె

వ్యరు? చిరకాలము

చిరతరకీర్తి

వశీకృతజీవన

ముసుగడపిన

జగదీశ! ధన్యుడవు—

ఇ ల లో నీ

భృతికి తార్కాణము

క ల రా ల యు

విశ్వము చిహ్నించును

ప లు పు రు ఛాత్ర

జ్ఞా ల రూ ట మి నీ

ప లు కు న కెప్పుడు

ప్రణాతి శ త మ్మిడు.

॥ ౧ ॥

